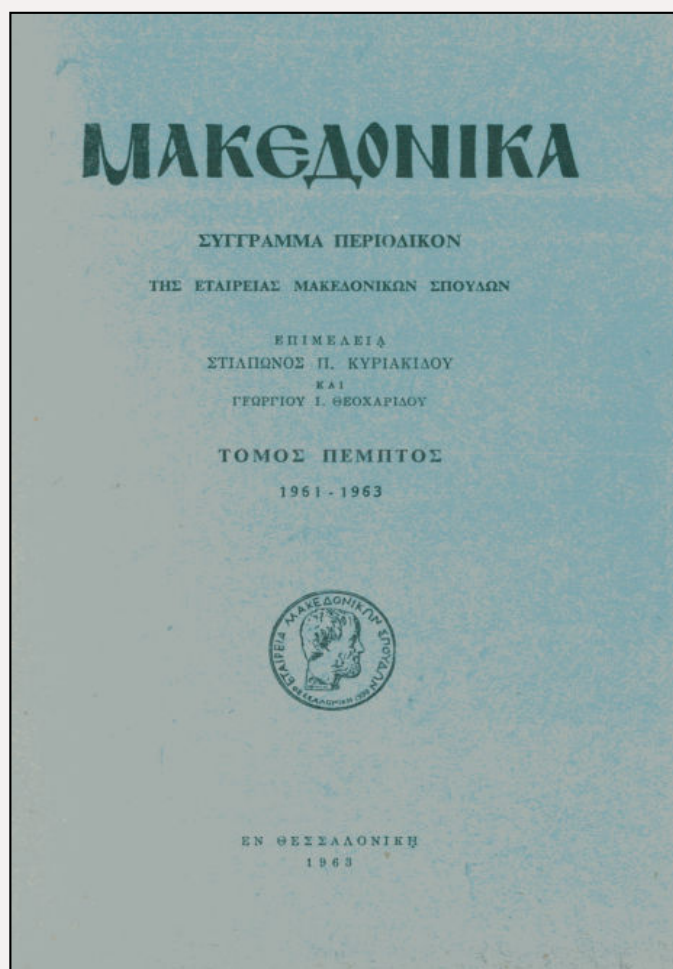

Μακεδονικά

Τομ. 5, 1963

**Νικολάου Γ. Φίστα, Το Νυμφαίον. Συμβολή εις
την μελέτην των Βλάχων**

Κυριακίδης Στίλπων

<https://doi.org/10.12681/makedonika.829>

Copyright © 2015 Στίλπων Π. Κυριακίδης

To cite this article:

Κυριακίδης, Σ. (1963). Νικολάου Γ. Φίστα, Το Νυμφαίον. Συμβολή εις την μελέτην των Βλάχων. *Μακεδονικά*, 5(1), 527-528. doi:<https://doi.org/10.12681/makedonika.829>

Νικολάου Γ. Φίστα, Τὸ Νυμφαῖον. Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν Βλάχων. Θεσσαλονίκη 1962. Σύνδεσμος τῶν ἀπανταχοῦ Νυμφαιωτῶν «Ὁ Ἅγιος Νικόλαος». 8ον σ. 61.

Τὸ φυλλάδιον εἶναι προῖον πλημμυρούσης ἀγάπης τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν ὡραίαν ὀρεινὴν πατρίδα του καὶ ζωηροῦ ἐλληνικοῦ πατριωτισμοῦ. Τὸ φυλλάδιον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Περγαμένα» εἶναι κυρίως λόγος τοῦ συγγραφέως, ἀντιπροέδρου τοῦ «Συνδέσμου τῶν ἀπανταχοῦ Νυμφαιωτῶν», ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ δεύτερον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀναμνήσεις», περιλαμβάνει ποικίλας σκέψεις καὶ πληροφορίας, σχετικὰς πρὸς τὸ χωρίον καὶ τοὺς κατοίκους του. Ἐκ τῶν τίτλων εἶναι προφανὲς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ συστηματικῆς μελέτης διὰ τὸ χωρίον καὶ τοὺς Βλάχους, ἀλλὰ περὶ ἐκφράσεως ἐντυπώσεων, ἀναμνήσεων καὶ συναισθημάτων τοῦ συγγραφέως. Ἐν τούτοις μεταξὺ αὐτῶν ἐγκατασπείρονται καὶ διάφοροι ἐνδιαφέρουσαι πληροφορίες, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ εἶναι χρήσιμοι διὰ μίαν συστηματικώτεραν μελέτην. Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν δείγματος χάριν τὰς κατωτέρω.

Ὡς πρὸς τὸ κατὰ παράδοσιν ὄνομα τοῦ χωρίου «Νέβεσκα» ὁ συγγραφεὺς ἀποκρούων παλαιότερας ἐτυμολογίας δέχεται ὅτι τοῦτο ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ *νιάο* (=χιών) καὶ σημαίνει τόπον χιονοσκεπῇ ἢ πρὸς τινα ἄλλην λέξιν, σημαίνουσαν «ἀθέατος». Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς κτίσεως αὐτοῦ οὐδεμία κατὰ τὸν συγγραφέα ὑπάρχει ἔγγραφος μαρτυρία. Πάντως κατὰ τὸ 1670 τὸ χωρίον ὑπῆρχε, ἐφ' ὅσον εἰς αὐτὸ κατέφυγον πρόσφυγες ἐκ Νικολίτσας, Μοσχοπόλεως κτλ. Τὸ χωρίον ἀρχικῶς ἔκειτο εἰς τὸ πεδινὸν Ζάζαρι, ἔνεκα ὅμως τῶν τουρκαλβανικῶν ἐπιδρομῶν καὶ δηώσεων αἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν νὰ μετοικήσουν εἰς τὰ ὄρεϊνά.

Τὸ χωρίον κατοικεῖται ὑπὸ Βλάχων, περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς δέχεται τὰν γνώμην τοῦ ἐκ Πισοδερίου Σωκράτους Λιάκου ἀπορρίπτων τὰς γνώμας τοῦ Κεραμοπούλλου, Δασκαλάκη, Βέη κτλ. Ποία ὅμως ἡ γνώμη αὕτη δὲν λέγεται ὁδητῶς. Ἐκ τῶν λεγομένων κατωτέρω (σ. 24) ὑπὸ τοῦ συγγραφέως φαίνεται οὗτος πιστεύων ὅτι οἱ Βλάχοι ἦσαν γνήσιοι Δωριεῖς Μακεδόνες, οἱ ὅποιοι κατοικοῦντες εἰς τὰς ὀρεινὰς διαβάσεις ἦλθον εἰς στενὴν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φρουρούς, παρὰ τῶν ὁποίων παρέλαβον τὴν γλῶσσαν. Νομίζω ὅτι τὰ πράγματα ἐξειλήθησαν διαφορετικά. Ὁ γλωσσικὸς ἐκρωμαϊσμός τῶν Μακεδόνων ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατόν, ὅπως εἰς τὸ αὐτὸ γεγονὸς ὀφείλεται καὶ ὁ γλωσσικὸς ἐκρωμαϊσμός τῶν Γαλατῶν, τῶν Ἰσπανῶν κ.τ.λ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπῆρχε Μακεδονικὴ λεγὼν, ἐγκατεστημένη παρὰ τὸν Δούναβιν. Αὕτη διὰ νὰ ὀνομάζεται Μακεδονική, ἀπετελεῖτο προφανῶς ἀπὸ Μακεδόνας, καὶ κυρίως ὀρεινοὺς, οἱ ὅποιοι ἔνεκα τοῦ ἀγόνου τοῦ ἐδάφους αὐτῶν ἐδέχοντο προθύμως νὰ καταταγοῦν εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς λεγεῶνας, ὅπου

καὶ ἐξεμάνθανον τὴν παρεφθαρμένην στρατιωτικὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν κατὰ κανόνα ἐξετείνετο εἰς μίαν εἰκοσαετίαν. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν ἐγκαθίσταντο συνήθως εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς των, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν. Ὁ συγγραφεὺς ὀρθῶς ἀποκρούει οἰανδήποτε σχέσιν τῶν Κουτσοβλάχων τῆς Μακεδονίας πρὸς τοὺς Ῥουμάνους τῆς Δακίας, εἶναι ὅμως ἀνακριβὲς τὸ λεγόμενον ὅτι ὁ Τραϊανὸς ἐγκατέστησε Ῥωμαίους ἀποίκους εἰς τὴν Δακίαν, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Οὐννων καὶ τῶν Σλάβων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον ἀκόμη ἐμφανισθῇ εἰς τὸν ὁρίζοντα.

Ἀληθέστατα εἶναι ὅσα λέγει περὶ τῆς ῥομανικῆς προπαγάνδας καὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων τῶν κατοίκων τοῦ Νυμφαίου, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλληνοβλάχων ἐν γένει, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους καὶ ἰδίως εἰς τὸν Μακεδονικόν. Δυστυχῶς ὅμως τὰ δι' αὐτὸν λεγόμενα εἶναι πολὺ περιληπτικά, ἐνῶ λεπτομερέστεραι πληροφορίαι θὰ ἦσαν, διὰ τὰς σημερινὰς μάλιστα περιστάσεις, πολὺ χρήσιμοι.

Τὸ λεγόμενον ὅτι ὁ Βουλγαροκτόνος ἦτο Μακεδὼν ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως, ὡς φαίνεται πιστεύων ὁ συγγραφεὺς, δὲν εἶναι ἀκριβές. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους τὸ ὄνομα Μακεδονία ἀπεδίδετο εἰς τὸ θέμα, τὸ ὅποιον εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Ἀδριανούπολιν, δηλ. εἰς μέρος τῆς Θράκης.

Ἀξιοσημεῖωτον εἶναι τὸ τοπωνύμιον Χλέρνον διὰ τὴν Φλώριναν. Εἶναι ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ ἀναφερόμενον εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην φρούριον καὶ πόλισμα «Χλερνοῦ», πρὸς τὸ ὅποιον ἐταύτισα ἤδη πρὸ καιροῦ τὴν Φλώριναν¹.

Ἀξιόλογοι εἶναι καὶ αἱ πληροφορίαι, αἱ διδόμεναι περὶ τῶν ἀποδήμων Νυμφαιωτῶν, περὶ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου ἐπιστημόνων καὶ λογίων, περὶ τῶν πεσόντων εἰς τὰς μάχας, περὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ χωρίου, περὶ τῶν συλλόγων, περὶ διαφόρων τοπωνυμιῶν κτλ. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἂν ὁ φιλόπατρις συγγραφεὺς ἀπεφάσιζε νὰ πραγματευθῇ συστηματικώτερον τὰ τοῦ χωρίου του συμπληρώων τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸ πατριωτικόν του φυλλάδιον κενά.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

¹ Ἰω ν ο ς Σ τ ε φ ά ν ο υ Δ ρ α γ ο ύ μ η, Ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου καὶ τὸ χωριὸ Λάκκος τῶν Σερρών. Ἀπάντηση τοῦ Ἰ. Στ. Δρ. (1878-1920), γραμμένη γαλλικὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1903 ἀπὸ τὰς Σέρρες, σὲ γράμμα Ἑλλῆνα φίλου του ἀπὸ τὸ Παρίσι. Μετάφραση Φιλίππου Στεφάνου Δραγούμη. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Δ' τόμου τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν». Ἀθῆναι 1961. 8ον σ. 27.

¹ Βλ. σ 19 Φλώρινα (Χλέρνον) καὶ σ. 57 Κάλε ντὲ Χλέρνον. Πρβλ. Ἑλληνικά, τόμ. 17, σ. 405.